

MUTILLA ERYTHROCEPHALA FABR. SOM PARASIT
HOS CRABRO (SOLENIUS) RUBICOLA D. & P.

VED

HERM. BORRIES.

Med *Mutilla*-Slægtens vide geografiske Udbredelse og Arternes store Antal (henved 600 Arter ere beskrevne) er det mærkeligt, att der endnu foreligger saa yderst lidt om *Mutilla*-Larvens Levevis. CHR. DREWSEN fandt Pupperne af *Mutilla Europæa* L. i Humlebiernes lukkede Celler og senere har Professor HOFFER i Graz givet lidt nærmere Oplysninger (Zool. Jahrbücher von Spengel, 1 Bd, Juni 1886), uden dog at klare Spørgsmaalet om, hvorvidt *Mutilla*-Hunnens lange Braad anvendes til at paralyserer Humle-Larven med og om *Mutilla*-Æggets Anbringelse og Larvens Udvikling. I øvrigt foreligger kun en Notis af SICHEL (i Ann. Soc. Entom. de France, Sér. 2., t. x., p. 561, 1852) om »*Mutilla erythrocephala*», som han antager for at snylte i Boerne af *Halictus fulvocinctus* og *H. morio*, da han gjentagne Gange har truffet den i stort Antal løbende om paa en Mur, ved hvis Fod de nævnte Bier byggede Reder. Den følgende Meddelelse kan da maaske have nogen Interesse.

Blandt en Samling friske Reder i tørre *Rubus*-Stængler, som jeg i Foraaret 1891 modtog fra Triest, i hvis Omegn de nylig vare indsamlede, fandtes en Rede af *Crabro (Solenius) rubicola* DUFOUR & PERRIS. Boet indeholdt kun 2 Celler, der vare adskilte ved en tynd Væg af Marvsmul, og den foran Cellerne liggende Del af Gangen var tilfyldt med det samme Materiale; i hver af Cellerne fandtes en *Solenius*-Kokon af den sædvanlige Form og Bygning og ved en meget nøje Undersøgelse overbeviste jeg mig om, at de vare fuldkommen ubeskadigede. Reden

blev derefter anbragt i en med en Bomuldsprop lukket Glas-Tube og henlagt til Klækning under passende Fugtighetsforhold. Af Cellerne fremkom i den følgende Juli Maaned imod min Forventning i Steden for Gravehvepsen *Mutilla erythrocephala* FABR. i to Exemplarer, begge Hanner, en af hver Kokon. Ved Undersøgelsen af de forladte Kokon'er fandtes i hver af dem to afskudte Larvehude, hvoraf den ene laa sammenpresset i Bunden, og den tilhørte en *Solenius*-Larve, medens den anden laa frit i Kokon'ens Midte; denne sidste var nylig afskudt og maatte altsaa tilhøre den nævnte *Mutilla*; Kindbakkerne vare forsynede med 3 smaa spidse Tænder, som er det sædvanlige Forhold hos ektoparasitiske Hymenopter-Larver. Efter det forefundne at dømme, synes man at være berettiget til at slutte, at *Mutilla*-Ægget er blevet aflagt paa den fuldvoxne *Solenius*-Larve, forinden Indspindningen fandt Sted, og at Værtlarven altsaa *ikke* har været paralyseret? Ved Undersøgelsen af den sammenpakkede Marvsmul, foran i Redens Gang, bemærkedes en endnu aaben Kanal, igjennem hvilken den æglæggende *Mutilla*-Hun maa være trængt ind til Cellerne, og Væggen imellen disse havde synligt været nedbrudt. Da Prof. HOFFER omtaler, at *Mutilla Europæa's* Larve spinder sin egen Kokon, saa at den udkrybende *Mutilla* »maa gjennemgnavne en dobbelt Kokon», dens egen og Humlebi-Larvens, fortjener det at bemærkes, at der i *Solenius*-Kokon'en ikke fandtes Spor af noget Spind af nogen som helst Art. — Vi have her altsaa en *Mutilla*-Art, der opsøger Hymenopter-Reder paa Planterne, for at lægge sine Æg paa de udvoxne Larver i de forlængst færdigbyggede Celler; i øvrigt synes ialfald de hjemlige Mutiller att lægge Æg hos i Jorden byggede Former. En af disse Arter, *Myrmosa melanocephala* FABR. har jeg i en længre Aarrække iakttaget i Juli og August Maaneder færdes paa Sandjord, omkring de færdigbyggede Reder af *Halictus*, *Sphécodes* og navnlig *Thyreopus*; den løber paa varme Solskinsdage ivrigt søgende omkring, med Antennerne i uafbrudt Bevægelse, ledende efter Redernes tillukkede Indgange. Her graver den sig lodret ned og forsvinder, for først efter en halv til en hel Times Forløb atter at komme frem af Gangen; men det lykkedes mig aldrig at faa saadanne Reder saa velbeholdne frem, at en Konstatering af Æglægningen kunde finde Sted. Jeg gjorde da i Sommeren 1891

et Forsög med at anbringe den omtalte *Myrmosa*-Art paa et delvis raadent Frugt-Træ, hvori der fandtes færdige Reder af *Crabro* (*Crossocerus*) *leucostoma* L. Mutillen opsögte virkelig en af Indgangene og forsvandt i Reden, trængende ned gennem Smullet, og kom efter omtrent en kvart Times Forløb frem igjen, for at söge videre om paa Træstammen. Men ikke heller denne Lejlighed, til at forvisse mig om Æglægningen, gav noget Udbytte, da Rederne icke kunde naas med Stemmejernet, uden at Træet maatte ödelægges derved.

I de tropiske Egne, hvor den store Skare af *Mutilla*-Arter, oftest af betydelig Störrelse, forekommer, skulde man være tilbøjelig til att antage, at de tildels kæmpemæssige Gravehvepse, navnlig Pompiliderna, maatte være Mutillernes Værter.

COLIAS WERDANDI ZETT. AB. IMMACULATA OCH HECLA AB. SANDAHLI.

I förteckningen öfver Skandinaviens och Finlands Macrolepidoptera (se Ent. Tidskr. 1885) uppfördes under nya namn dessa båda utmärkta aberrationer efter blott ett enda känt exemplar af vardera. Först innevarande år har det lyckats mig att erhålla ännu några sådana uti en fjärlremiss från Luleå lappmark. Hvad båda formernas utseende beträffar, är föga att tillägga, sedan prof. CHR. AURIVILLIUS i »Nordens Fjärilar» kompletterat mina korta beskrifningar. Af ab. *Immaculata* erhöles två exemplar, liksom förut endast hanar. Bland de många individer af *C. Werdandi* ZETT., som jag sedan 1876 erhållit från sistnämnda land, hafva funnits högst fyra af ifrågavarande aberration, hvadan den synes vara ytterst sällsynt.

C. Hecla ab. *Sandahli* beskrefs efter en hona. Sedermera erhöil framlidne konservator W. MEVES flera dylika, af hvilka ett par stodo så nära *Werdandi* ZETT., att man hade svårt att afgöra, till hvilken af de båda hufvudformerna de rätteligen borde hänföras. I år har det lyckats mig att få ett par hanar, och dessas färg och teckning angifva genast tydligt nog, till hvilken hufvudform de torde höra.